

พุทธกับผี

พระอาจารย์สงบ มนฺตสุโขโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “จิตและความรู้สึกตัวอยู่ที่ไหน ขณะร่างกายหมดสติ”

กราบนมัสการหลวงพ่อด้วยความเคารพยิ่ง ลูกขอโอกาสหลวงพ่เมตตาอธิบายเพื่อฝึกเตรียมตัวให้ไม่ไปอบายเมื่อหมดสติแล้วไม่ฟื้นคืน

ก่อนจะเป็นลม ร่างกายจะมีอาการบางอย่างให้รับรู้เป็นครั้งสุดท้ายแล้วจึงดับไปตลอดเวลาที่ดับอยู่นั้น จิตอยู่ที่ไหนเจ้าคะ เพราะอะไรจึงสูญความรู้สึกตัวไปทั้งหมด และจะส่งผลให้ไปอบายหรือไม่หากกายนี้ไม่ฟื้นคืน สามารถฝึกจิตให้รู้กายรู้ใจขณะหมดสติได้หรือไม่ ขอหลวงพ่ช่วยเมตตาสั่งสอนด้วยเจ้าคะ

ตอบ : นี่คำถามของชาวพุทธนะ ชาวพุทธๆ เรา ถ้าเป็นชาวพุทธแล้วเรามีอำนาจจิตมานะ มันจะย้อนกลับมาตั้งสติสัมปชัญญะว่าอะไรคือพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

เวลาชาวพุทธๆ เรา เวลาเป็นชาวพุทธนับถือรัตนตรัย พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาเราก็เห็นบ้านเรือน เห็นหมู่บ้านทั้งจังหวัด ทั้งอำเภอ ทั้งประเทศไทยมีวัดวาอารามเต็มทั้งประเทศ มีพระมีสงฆ์ มีบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาเต็มประเทศไทย แต่ความเข้าใจของชาวพุทธ ถูกต้องชอบธรรมตามพระพุทธศาสนาหรือไม่

เวลาศานามันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา ตั้งแต่สมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นนะ สมัยที่รุ่งเรืองที่สุด แล้วเวลามีชาวพุทธๆ จะทำสังคายนาๆ จะทำให้มันเจริญรุ่งเรือง รุ่งเรืองแค่ไหน

รุ่งเรืองสูงสุดครั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังดำรงพระชนม์ชีพอยู่ แล้วก็เจริญรุ่งเรืองมาเป็นครั้งเป็นคราวเพื่อมีสาวกสาวกะผู้มีอำนาจวาสนาเป็นหลักชัยในพระพุทธศาสนา ทำให้ศาสนาถูกต้องชอบธรรม

แล้วศาสนาเผยแผ่ไปๆ ในแต่ละแคว้นแคว้นแต่ละทวีป เวลาเข้าไปในประเทศในแคว้นใด เขานับถือสิ่งใด ก็เข้าไปร่วมไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา มันก็เป็นการศาสนาผสมพราหมณ์ ศาสนาผสมผี ศาสนาผสมเจ้า ศาสนาผสมอะไรละ ส่วนผสม ส่วนผสมไป แล้วผสมไป แล้วอะไรเป็นการยืนยันว่าอะไรจะเป็นพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องชอบธรรม

ในชมพูทวีปๆ ใง ดุสิต ศิริวิชัยมันก็เป็นพระพุทธศาสนา เป็นพราหมณ์ ก่อนหน้าเป็นพราหมณ์ เป็นพระพุทธศาสนา มหายาน เป็นพระพุทธศาสนาเถรวาท จะเป็นอะไร

แต่ในพื้นที่ของมนุษย์ถือผี เชื่อกันอ่อนน้อม นี่ไง ถ้าเป็นพราหมณ์เขาเคารพบูชาเทพเจ้าหลายองค์ แล้วเขาบูชาประสบความสำเร็จทั้งสิ้น มีแต่การเคารพบูชาการอ่อนน้อมทั้งนั้น แล้วเวลาถือผีๆ เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาก็ต้องไปเซ่นผี เวลาทำอะไรขึ้นมาก็ต้องเซ่นผี แล้วเวลาไม่เข้าใจสิ่งใดก็ไปเข้าเจ้าเข้าทรง ผีทั้งนั้น ถ้ามันผีทั้งนั้น เราก็เชื่อกันแค่นั้นใช่ไหม เจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปหาเจ้าพ่อเจ้าแม่ เจ้าพ่อเจ้าแม่ก็พ่นน้ำลายใส่หัวที่หนึ่ง อ้าว! ลูกข้างหายแล้วคะ หายแล้วได้อะไรขึ้นมา

มันเป็นว่าพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ลืมตาขึ้นมาเราก็เห็นพระเห็นวัดเห็นวาแล้ว เราเห็นพระเห็นวัดเห็นวา ถ้าศาสนาเจริญรุ่งเรือง เห็นไหม เห็นแล้ว

การเห็นสมณะเป็นมงคลชีวิต

แต่ถ้าในพระพุทธศาสนามีรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระสงฆ์ๆ พระสงฆ์หมายถึงพระอัญญาโกณฑัญญะ พระสงฆ์ตั้งแต่โสตาบันขึ้นไปเป็นอริยสงฆ์ พระสงฆ์ พระสงฆ์ทั่วไปเป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์มันก็มาจากคน

คนมีความเชื่อมีศรัทธาในเรื่องสิ่งใด บวชในพระพุทธศาสนามาแล้วก็มีความเชื่อ ความเห็นนั้นเป็นพื้นฐาน แล้วเวลาศึกษาพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาก็ผิวเผิน แต่ความเชื่อของตนที่มันลึกซึ้งขึ้นมามันเชื่อเรื่องอะไรของมัน แล้วเวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเป็นเกจิอาจารย์ เป็นการทองเจ้าเข้าผี เป็นการถือเครื่องรางของขลัง

เครื่องรางของขลังมันเป็นของประจำโลกนี้ ตั้งแต่ก่อนพระพุทธศาสนาจะเกิดก็มีอยู่ แล้ว อภิญญาโดยดั้งเดิมมีอยู่แล้ว มีเพราะอะไร มีเพราะมีจิต มีเพราะมีสิ่งมีชีวิตใน สิ่งที่มีชีวิตถ้าเขาเป็นสมณะ เขาเป็นนักบวชใน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วเห็นสมณะที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ มันน่าจะมีทางออกไป

ศาสนาดั้งเดิม พวกฤๅษีชีไพรมันมีมาแต่ดึกดำบรรพ์มาแล้ว เพราะอะไร เพราะสิ่งมีชีวิตมีความกลัว มีความทุกข์ความยาก จะหาทางพ้นทุกข์ แต่หาทางพ้นทุกข์ไม่เจอ ถ้าหาทางพ้นทุกข์ไม่เจอ เวลาฝึกหัดปฏิบัติไปมันก็เข้าไปเป็นอภิญญา ไปรู้ไปเห็นสิ่งต่างๆ ถ้าโดยข้อเท็จจริงมันก็นับถือศาสนาผีใน

พุทธกับผี

ถ้าเป็นพุทธๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บุญเพียรवानุสติญาณ จตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ นี่ใน ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

นี่ถ้าฝึกหัดๆ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ แล้วถ้าแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนา

เริ่มต้นสัมผัสโพชฌงค์ อินทรีย์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย อินทรีย์อ่อนแอ อินทรีย์ไม่เข้มแข็งใน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไหลตามกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เห็นไหม สัมผัสโพชฌงค์ ถ้าอินทรีย์แก่กล้า การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติใน

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านขึ้นมา เวลาฝึกหัดปฏิบัติของท่านขึ้นมาโดยความเป็นปุณฺณคนหนา ปุณฺณคนหนาขึ้นมาเริ่มต้นความรู้สึกนึกคิดมันก็ถือผีนั้นแหละ มันก็เป็นจิตเป็นวิญญาณก็เป็นผีไป พอเป็นผีขึ้นมา ทำสิ่งใดไป ผีมันก็มีกิเลส มีพญามารครอบงำผีอีกทีหนึ่ง มันก็ส่งออกไปรู้ไปเห็นร้อยแปดพันเก้า

ถ้าร้อยแปดพันเก้า ฉะนั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน ท่านลาความเป็นพระโพธิสัตว์ ลาสิ่งที่บุญกุศลที่สร้างสมของท่านมา เวลาทำความสงบของใจเข้ามาๆ ถ้าใจสงบระงับแล้วถ้ามันเห็นกาย พิจารณากายขึ้นมา มันต้องเป็นอย่างนี้สิมันถึงจะเป็นแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงต่อเมื่อทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ก่อน

ที่นี้การทำความสงบของใจให้ได้ สงบใจอย่างไร

นี้ในการประพฤติปฏิบัติเพราะมีครูมีอาจารย์ของเรา หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า หลวงปู่มั่นเป็นโรงงานผลิตพระอรหันต์

หลวงปู่มั่นเป็นโรงงานผลิตพระอรหันต์เพราะท่านต้องทำใจของท่านให้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาก่อน การที่จะทำใจของท่านให้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ท่านได้สมบุกสมบันมานานานขนาดไหน

การสมบุกสมบันขึ้นมา สมบุกสมบันทางสังคมก็เรื่องหนึ่งนะ การกีดกัน การกลั่นแกล้ง นั่นก็เป็นเรื่องของปัญหาสังคม ปัญหาในหัวใจของตนไง ถ้าปัญหาในหัวใจของตน เวลามันทำความสงบ เวลาสงบแล้วมันดึงดูดไปบาตาลนุ่นนะ เวลามันบอกดึงดูดขึ้นมา มันสงบมันดึงดูดขึ้นไปอยู่บนเมฆอวกาศนุ่นนะ นี่คนมีบุญ แล้วจะอย่างไรให้มันอยู่ท่ามกลางพอดีหัวอกนี้ไง

หลวงปู่มั่นท่านผ่านประสบการณ์ในการทำความสงบมามากมายมหาศาล แล้วท่านก็ทำของท่านให้เป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรม ศีล สมภาณี ปัญญา ตามความถูกต้องชอบธรรมของการทำสมาธิในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ถ้าจิตสงบระงับแล้วถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญา

ปัญญาจะเกิดเองเป็นปัญญากิเลสล้วนๆ ปัญญาจะเกิดจากความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของเรา
สูงสุดก็เป็นธรรมเกิด ธรรมเกิดเพราะมันมีสัมมาสมาธิแล้วมันระลึกถึงธรรม มันมีปัญญาที่
มหัศจรรย์ นั้นธรรมเกิด ธรรมเกิดมันก็เกิดเป็นสัมผัสเป็นชั่วครั้งชั่วคราว

ทีนี้ในการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนจิตมันสงบระงับได้ แล้วถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต
เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเกิดภาวนามยปัญญา นี่ความมหัศจรรย์เ

ฉะนั้นบอกว่า “ทำสมาธิแล้วปัญญาจะเกิดเอง นั่งสมาธิไปแล้วมันจะบรรลุธรรม” มัน
เป็นไปไม่ได้ทั้งสิ้น

ปัญญาจะเกิดเอง ทำไมหลวงตาท่านติดสมาธิ ๕ ปี แล้วผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติไม่เป็นทำ
สมาธิแล้วจิตว่างๆ ว่างๆ ขึ้นมาก็ว่าเป็นพระอรหันต์

เวลาสมัยนั้นมีพระองค์หนึ่งสำคัญตนว่าสิ้นกิเลส เข้ามากรุงเทพฯ แล้วสมเด็จพระมหา
วงศ์พิมพ์ท่านเอาพวกมหา ๙ ประโยค ๔ องค์ไปชักอย่างไรก็ได้เรื่อง หลวงปู่มันลงมาจาก
เชียงใหม่จะกลับภาคอีสาน เขาพาไปหาหลวงปู่มัน ให้เขาพูดแสดงออกมาว่าเขาทำได้มากน้อย
แค่ไหน

หลวงปู่มันบอกว่า เอ็งติดสมาธิ

ติดสมาธิแต่สำคัญตนว่าเป็นพระอรหันต์นะ

นี่ไง แล้วปัญญาจะเกิดเอง จะเกิดเองตรงไหน จะเกิดเองที่ไหน ถ้ามันจะเกิดเอง เกิด
เองก็เป็นปัญญาของกิเลส กิเลสมันมีสมุทัยเจือปนมา มันเป็นปัญญามายาของกิเลส มายาทำให้
อ้วนๆ ว่ากูจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ แต่ไม่เคยสำเร็จ

แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญา ยกขึ้นสู่วิปัสสนามันต้องฝึกหัดจากศีล
สมาธิ แล้วฝึกหัดปัญญา ถ้าภาวนามยปัญญาจะเกิดขึ้นมันถึงจะเป็นวิปัสสนา

แล้ววิปัสสนาเป็นอย่างไร

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานไง เวลาครูบาอาจารย์ท่านทำเป็นความจริงถูกต้อง
ชอบธรรมแล้ว

เราพูดให้เป็นแนวทางไว้ก่อน แล้วจะตอบปัญหา พุทธกับผี

ถ้ามันเป็นพุทธไง พระพุทธศาสนา นี่ไง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวัชยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ปฏิเสธสมุปบาทนั่นแหละ

อวิชาปจฺจยา สงฺขาร อวิชามันพาส่งออกหมด มีวิชา มีการฝึกหัด มีวิปัสสนา มัน
ถึงทวนกระแสกลับเข้ามา ถ้าทวนกระแสกลับเข้ามามันเป็นภาวนามยปัญญาไง ฉะนั้น ทางสาย
กลางในพระพุทธศาสนาต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป นี่พูดถึงพระพุทธศาสนา

ถ้าเป็นผี นั่งไปแล้วบรรลุธรรมหมดนะ มันระลึกเอา มันนึกของมันเองไง นึกเอาเอง
เป็นเอง แล้วก็พยายามจะเคลมให้มันเป็นธรรม มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้สำหรับชาวพุทธ
สำหรับคนที่มีความศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราศึกษาธรรมวินัยที่เป็นศาสดาๆ นี่ภาค
ปริยัติ ทางวิชาการเขารู้หมดนะ แต่เขาภาวนาไม่เป็นเขาถึงแย้งไม่ได้ชัดเจนไง ถ้าคนภาวนาเป็น
ที่เดียวหงายท้องหมดนะ

ฉะนั้นจะย้อนกลับมาคำถาม “ขอให้หลวงพ่เมตตาฝึกหัดเพื่อจะไม่ใช่ไปอบายภูมิ”

คำว่า “ไปอบายภูมิ” มันเป็นสินค้า เป็นกลุ่มพระที่เอามาอ้างกันว่าทำอย่างนี้แล้วจะ
ปิดอบายภูมิ คือเอานรกมาชู้ เอานรก เอาสวรรค์ เอาสวรรค์มาเป็นสินค้า เอามาเพื่อศรัทธา เพื่อ
แลกเอา กับผลประโยชน์ เอานรกมาชู้

นรกสวรรค์นะ สวรรค์ในอก นรกในใจ ปิดอบายภูมิๆ อบายภูมิ สิ่งที่ว่าจะไปอบายภูมิ
นอกจากทำชั่ว สิ่งที่จะปิดอบายภูมิ บุญและบาป ทำบุญๆ ทำบุญกุศลปิดอบายภูมิ

คำว่า “ปิดอบายภูมิ” คำว่า “ปิด” มันไม่ไปเด็ดขาด ถ้าคำว่า “ปิดอบายภูมิ” ต้อง
เป็นพระโสดาบันเท่านั้น

อย่างอื่นว่าไฉนจะปิดอบายภูมิ มีพระหลายองค์บอกว่าถือศีล & ที่บริสุทธิ์นี้ปิดอบายภูมิ

ถ้าบอกว่าถูกไหม เราก็ว่าใช่ เราว่าใช่ ถ้ามันได้ถือศีล & โดยที่ไม่ผิดพลาด โดยที่ไม่ทำบาปทำกรรม ไปสวรรค์แน่นอน ไม่ตกนรกแน่นอน เพราะ กุศล ฐมา อกุศล ฐมา บุญกุศลนี้แหละทำให้เราไม่ไปอบายภูมิ

แต่คนเราถึงเวลาแล้วเวรกรรมมันมาถึง ไปทำความผิดความพลาด อย่างเช่นคนเราฆ่าพ่อฆ่าแม่ เวลาทำดีมาตลอด ถึงเวลาแล้วอารมณ์ชั่ววูบไปทำลาย นี่อนันตริยกรรมเลยละ มันเลยอบายภูมิอีก

ฉะนั้น สิ่งที่จะปิดอบายภูมิมันก็ด้วยบุญด้วยบาป คำว่า “ด้วยบุญด้วยบาปของเราชาวพุทธ” เราชาวพุทธมีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธานุภาพ เราก็มีศีลมีธรรมของเรา ทำคุณงามความดี นี่บุญและบาป ปิดอบายภูมิ ไม่ตกไปสู่อบาย

ฉะนั้น คำว่า “ไม่ตกไปสู่อบาย” แล้วเวลาจะฝึกหัดปฏิบัติ นี่เขาบอก “ก่อนที่จะเป็นลมร่างกายจะมีอาการบางอย่างที่รับรู้เป็นครั้งสุดท้าย แล้วก็วูบไป”

คำว่า “วูบ” วูบเพราะเจ็บไข้ได้ป่วย วูบเพราะมันไม่มีสติสัมปชัญญะเท่ากับความรูสึกนั้น ฉะนั้น เวลาคนจะเป็นลมเห็นดาวเต็มไปหมดแล้วก็วูบหมดสติไปเลย ฉะนั้น พอหมดสติไปเลย คนมาคิดได้ว่า ถ้าหมดสติไปเลย แล้วตายไปนี่จะไปไหน นี่เวลาคำถาม ถ้าหมดสติแล้วจิตมันอยู่ไหน

จิตมันก็นั่นแหละ เวลาคนหมดความรู้สึก จิตมันก็อยู่ที่จิตนั่นแหละ มันไม่ไปไหนหรอก แต่ความรู้ไม่มีเพราะไม่มีสติ

แต่ถ้าเราฝึกหัด เราจะฝึกหัด เราจะทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ทำสมาธิสมาธิ

คำว่า “ทำสมาธิ” ใช่ว่าคนที่ทำสมาธิไม่เป็นสอนให้คนอื่นทำสมาธิได้ แล้วสมาธิ สมาธิในใบกระดาศ สมาธิโดยทางวิชาการ ก็สมาธิก็เหมือนทางการแพทย์ไง เด็กสมาธิสั้นสมาธิยาว เราเกิดมาเป็นมนุษย์เรามีสติสัมปชัญญะ เราก็มีสมาธิของเรา นี่สมาธิของความเป็นมนุษย์ไง

ฉะนั้น เวลาในอวดอุตตริมนุสสธรรม ในปาราชิก ๔ ตั้งแต่ฉานสมาบัติขึ้นไป ถ้าฉานสมาบัติขึ้นไป เราจะเอามายืนยันว่ามันอวดอุตตริมนุสสธรรมคือธรรมเหนือมนุษย์ ถ้าสมาธิฯ สัมมาสมาธิมันจะเริ่มเหนือกว่าความเป็นสมาธิในมนุษย์ของเราไป

ในมนุษย์ก็มีสมาธิของเรา เพราะสมาธิมีความคิด สมาธิมีความรู้สึก สมาธิคิดอะไรสิ่งใดก็ได้ แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ จิตสักแต่ว่าปรากฏ ไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น

อารมณ์ความรู้สึกเกิดจากจิตและไม่ใช่อารมณ์

ที่นี้เรามีอารมณ์ความรู้สึกอยู่ อารมณ์ความรู้สึกอยู่ที่จิตนิสัย จิตนิสัยของแต่ละบุคคลที่สร้างสมมามันแตกต่างกันหลากหลายไป คนที่สร้างมาโดยบุญโดยกุศลมันก็ควบคุมความรู้สึกนึกคิดได้ง่าย คนที่มีบุญมีบาปมาทำสิ่งใดมามันคิดร้อยแปดพันเก้า

ฉะนั้น สิ่งที่เราเวลาจิตนิสัยขึ้นมา เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราศรัทธาในพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราจะทำความสงบในใจของเราขึ้นมา ขอให้มีความบริสุทธิ์ พุทโธๆ ไม่ก็อาณาปานสติ

ถ้าอย่างในปัจจุบันนี้ หลวงตาพระมหาบัวท่านเสนอแนวทางปัญญาอบรมสมาธิ

ความคิดๆ ความรู้สึกเรานี้เป็นความคิด นี่คือนิพพาน แล้วเราคิดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็ไม่คิดเรื่องกิเลส เพราะเราคิดเรื่องธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี่คือนิพพาน แล้วถ้ามันคิดเรื่องธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาเรียกว่าตรึกในธรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปสอนพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเป็นพระโสดาบันตั้งแต่ฟังธรรมของพระสารีบุตร พระสารีบุตรได้ฟังธรรมของพระอัสสชิแล้วใช้

สติปัญญาของตนพิจารณาจนละสักกายทิฐิ วิจิกิจา สิ้นพตปราคาส สักกายทิฐิ วิจิกิจา สิ้นพตปราคาส ไม่ลุ่มไม่ค้ำ รู้ชัดรู้เจนในใจของตน นี่เป็นพระโสดาบัน

ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอหิภิกขุ บวชเป็นภิกษุ ภาวนาอยู่สัปปะหงิก ก่งว่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปโดยฤทธิ์เลย “โมคคัลลานะ ถ้าเธอง่วงนอนนะ ให้ตริกในธรรม” นี่ปัญญาอบรมสมาธิ “ให้เอาน้ำลูบหน้า ให้แขนงดูดาว ให้บริกรรม ถ้าไม่ไหวก็ให้นอนซะ ตื่นแล้วค่อยมาภาวนา” นี่สอนพระโมคคัลลานะ

ฉะนั้น เวลาเราตริกในธรรม ปัญญาอบรมสมาธินี้ตริกในธรรม ตริกธรรมะ เพราะธรรมะมันเหนือกิเลส กิเลสนี้เป็นความคิดที่ไม่มีเหตุมีผล กิเลสคิดแต่ตามความพอใจของตน ธรรมะและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีเหตุมีผล เอาความคิดที่มีเหตุมีผลมาไตร่ตรอง กิเลสสู้ไม่ได้หรอก

แต่เดิมเราคิดโดยกิเลสไง คิดโดยความรู้สึกรู้สึกของตน มันไปหมดเลย มันเห็นคล้อยต้องกัน มันไปโดยเหตุโดยผล มันไปโดยความชอบใจ มันไปเต็มที่แล้ว คิดจนจบแล้ว เฮ้อ! เหนื่อยเกือบตาย

แต่ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิมีสติยับยั้งแล้วคิดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับความคิดโดยกิเลสมันต้องพิสูจน์กัน มันสู้ไม่ได้หรอก ถ้าสู้ไม่ได้มันก็หยุด หยุด มันหยุดคิดไง นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ นี่การทำความสงบของใจๆ

ฉะนั้น เวลาถ้าปฏิบัติอย่างนี้ จิตมันพุทโธๆ มันต้องมีคำบริกรรม ต้องมีการทำงาน

แต่ในปัจจุบันนี้พุทธหรือผี

ถ้าพุทธต้องมีเหตุมีผล พุทธต้องมีที่มาที่ไป พุทธต้องชวนชวาย พุทธต้องมีสติปัญญา

“ปริกรรมพุทโธๆ มันเหนียว มันเครียด ดูเฉยๆ แล้วเป็นสมาธิ อยู่เฉยๆ แล้วเป็นสมาธิ สมาธิมันมีอยู่โดยดั้งเดิม”...สมาธิผี เพราะมันมีจิตวิญญาณมันก็มีอยู่โดยดั้งเดิม ผีกับพุทธ

ถ้าพุทธต้องมีเหตุมีผล พุทธต้องมีที่ไปที่ไป พุทธต้องมีการกระทำ

ฉะนั้นบอกว่า “เวลาที่ว่ามันวูบแล้วจิตมันอยู่ไหนเจ้าคะ”

จิตมันอยู่ที่เดิม จิตอยู่กลางหัวอก จิตอยู่ที่จิต แต่เวลาวูบลง สักกายทิฏฐิ วิจิกิจจา สิลัพพตปรามาส นี่สถานะของความเป็นมนุษย์ เวลาเป็นมนุษย์ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สมาธิอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด แล้วอัปปนาสมาธิสักแต่ว่าปรากฏ รู้สึกตัวตลอด นี่มีสติสัมปชัญญะตลอดใจ

แต่ไฉนมันวูบเพราะมันจะเป็นลม มันทุกข์มันยาก ถ้ามันทุกข์มันยากไปแล้วมันไปรู้ไปเห็นอะไร นี่ยังดี ยังไม่เห็นนิมิตนะ ถ้าเห็นนิมิตจะไปบูชากิเลสต่อไปเลย

ฉะนั้น อยากจะมีความเท่าทันอาการก่อนที่จะเป็นลม คำถาม “ก่อนที่จะเป็นลม ร่างกายมีอาการบางอย่าง ไม่รับรู้สิ่งใด สุดท้ายวูบ การวูบอยู่นั้นจิตอยู่ที่ไหน”

จิต ชาติรู้ มันรู้สึกตัว รู้สึกตัวมาตลอดเพราะมีสติสัมปชัญญะ แต่เวลาสติมันเบาบางลง สติมันอ่อนลง สติจนมันหายไป สักแต่ว่า จบเลย

ฉะนั้น “แล้วสุดท้ายแล้วมันก็ค่อยรู้สึกตัวขึ้นมา”

นี่พูดถึงถ้าเป็นความรู้สึกของคนนะ

ถ้าเป็นอัปปนาสมาธิก็เหมือนกัน เวลาจิตมันถึงที่สุดแล้วนะ มันสักแต่ว่าปรากฏ จิตอยู่ในร่างกายนี้ ไม่รับรู้เรื่องราวในร่างกายนี้เลย ถ้าไม่รับรู้เรื่องราวในร่างกายนี้มันอยู่ไหน มันก็อยู่ที่จิตนั่นไง

เพราะอะไรจึงสูญเสียความรู้ตัวไปทั้งหมด เพราะอะไร

เพราะขาดสติ เพราะหนึ่ง ขาดสติ

ครูบาอาจารย์ที่มีความชำนาญๆ นะ ผีก็มีความชำนาญ มีความชำนาญหาเหตุมันจะมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา

แต่ขณะที่ว่ามันสูญเสียความรู้สึกไปเลย จะว่ามันดับ

เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านพูด ท่านอยู่กับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันเทศนาว่าการที่หนึ่ง เวลาท่านฟังไปแล้วท่านบอกว่าจิตท่านดับไปถึง ๓ วัน เขาคำนเลย่ว่าจิตมันดับได้อย่างไร

มันดับอารมณ์ ดับอารมณ์ความรู้สึก แต่ตัวของมัน ถ้ามันจิตดับ จิตดับคือว่าคนตายไปแล้วเวลาคนตาย ถ้าจิตมันอยู่ในร่างกายมันจะตายไปไหน ใ้พวกที่ว่าติดเตียงหมดความรู้สึกนอนอยู่นั่นนะตายหรือยัง ไม่ตาย จิตมันไม่ออกจากร่าง แต่เขาไม่รู้สึกรู้สีกตัวใดๆ เลย

นี่ก็เหมือนกัน จิตมันดับจากอารมณ์อยู่ของมัน แต่ท่านเคลื่อนไหว เพราะอะไร เพราะ ๓ วันมันทำข้อวัตร มันบิณฑบาต มันฉันอาหาร มันขับถ่ายมันถ่าย แต่อารมณ์มันดับ

เวลาถ้าคนที่ทำความสงบหรือภาวนาจนมีความชำนาญมันจะรู้ของมัน แล้วเวลาพูดออกมาเป็นภาษาสมมุติมันเป็นของคู่ มันมีได้แย้ง มีชาวกับดำ มีของคู่ พูดสิ่งใดมันมีตรงข้ามหมดนะ แล้วตรงข้ามมันก็แย้ง

“เพราะอะไรจึงสูญเสียความรู้สึกตัวไปหมด”

เพราะขาดสติ

“และจะส่งผลไปอบายหรือไม่”

จะส่งผลให้ไปอบายหรือไม่ไปอบายอยู่ที่บุญและบาป กุศลลา ธมฺมา อกุศลลา ธมฺมา พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อเรื่องกรรม กรรมคือการกระทำ ฉะนั้น เราสร้างแต่คุณงามความดีของเรา

เวลาถ้าจะหมดอายุขัย คนโบราณเขาสอน เวลาใกล้ตายๆ ให้ระลึกพุทโธๆ ให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้าไว้ ให้ระลึกถึงพระไว้ เวลาตายไปแล้ว อารมณ์สุดท้ายคืออารมณ์ที่ระลึกถึงพระมันต้องไปเสวยบุญก่อน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาบอกว่า “ถ้ามันสูญเสียความรู้สึกตัวไปจะส่งผลให้ไปอบายหรือไม่”

ถ้าส่งผลมันก็มีผลเสีย ผลเสียเพราะมันขาดสติไง ขาดสติไปเหมือนละของมันไปตามอากาศที่มันพัดของมันไป แต่ถ้ามันมีสติสัมปชัญญะมันควบคุมของมันได้ ถ้าควบคุมของมันได้ เราจะเกิดสิ่งที่ดีงามอะไรก็ได้

นี่บอกว่า จะไปอบายหรือเปล่า

แล้วจะบอกว่าวูบแล้วไปเกิดบนสวรรค์บ้างละ วูบดับเลย รู้สึกตัว โอ้โฮ! อยู่บนนิมานอย่างนี้ มันไม่เป็นอย่างนั้นใช่ไหม เพราะพระพุทธรศาสนาไม่ใช่ศาสนาผี

พระพุทธรศาสนาสอนถึงบุญและบาป ดีและชั่ว แต่การประพฤติปฏิบัติสายกลางใจ ไม่ใช่บุญไม่ใช่บาป เหนือบุญและเหนือบาป มัคโค ทางสายกลางในพระพุทธรศาสนา

พระพุทธรศาสนาเวลาสอนชาวพุทธๆ ชาวพุทธที่ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติให้เชื่อบุญและบาป ถ้าเราสร้างคุณงามความดีๆ พระพุทธรศาสนา เวลามันวูบมันก็ขึ้นไปบนนิมานเลยนะสิ ถ้ามันวูบแล้วหมดอายุขัยนะ ไม่ใช่วูบแล้วฟื้นขึ้นมา

ฉะนั้น อาการที่มันจะเป็นไปมันเป็นอาการของใจเท่านั้น แต่ผลของมัน มันอยู่ที่บุญและบาป อยู่ที่มีการกระทำ แล้วเวลาลูกศิษย์กรรมฐานเขาไม่ต้องการทั้งสิ้น เขาต้องการมัคโค บุญก็ไม่อยากได้ เพราะไปอยู่บนพรหม ๔๐,๐๐๐ ปีมันไปอยู่ทำไม ตกนรกไม่มีที่สิ้นสุดนะไปทำไม แล้วมันก็เวียนอยู่อย่างนี้ บุญและบาป บุญและบาป นี่พระพุทธรศาสนาใจ

ถ้าศาสนาผีละ ไปดูสิ เขาว่างไว้ตามสามแยกสี่แยก เครื่องเช่นเครื่องบูชา นั้นนะผี จิตวิญญาณ

แต่การเห็นกาย เห็นจิต เห็นโดยสติปัฏฐาน ๔ เห็นโดยจิตเห็นจิต จิตเห็นกาย จิตเห็นจิต นี่เป็นอสุภะ ความเป็นอสุภะอสุภะมันเป็นที่จิต มันไม่ได้เป็นที่ซากศพ โอ้ย! เห็นเขาทำกันแล้วนะ เฮ้ย! เอ็งออกนอกพระพุทธรศาสนาไปแล้วนะ

ในพระพุทธศาสนาเขาไปเที่ยวป่าช้า เขาไปเที่ยวเพื่อความสงบสัจ เขาไม่ต้องเอาสิ่งใด เมื่อก่อนตามวัดจะมีโครงกระดูก โครงกระดูกก็เอาไว้เป็นต้นแบบแล้วพิจารณาของเรา แต่เวลาเห็นกาย เวลามันเป็นกาย เป็นเวทนา เป็นจิต เป็นธรรม มันเป็นที่จิต จิตแก้จิต จิตเห็นจิต นี่พระพุทธศาสนาไง

ฉะนั้น พระพุทธศาสนาถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ใจเครื่องมือ ใจอุปกรณ์ เวลาพูดมันเป็นอย่างนั้น แต่เวลามันเป็นจริงมันเป็นสัจจะ เป็นนามธรรมกลางหัวใจ เวลาเห็นกาย กายมันเป็นไตรลักษณ์มันเป็นอย่างไร มันแปรสภาพอย่างไร แล้วรู้เห็นอย่างไร แล้วลดสังขเวชอย่างไร แล้วรู้แจ้งมันอยู่ที่นี้

ไฉนมันเป็นอุปกรณ์ เป็นการกระทำ เริ่มต้นฝึกหัดใหม่ก็ใช้อย่างนั้นแหละ ไปพิจารณา ซากศพ ไปพิจารณา มันพิจารณาเพื่อให้มันหดรัดเข้ามา แต่เวลาเป็นอสุภะมันไม่เป็นที่ ซากศพนั้นหอรก มันเป็นที่นี้ มันเป็นที่กลางหัวใจนี้

ถ้ามันเป็นที่กลางหัวใจนี้ เวลาว่า “ถ้าอะไรที่มันสูญ สูญความรู้สึกรู้สีกทั้งหมด จะส่งผลให้ไปอบายหรือไม่หากกายไม่พินาศ สามารถฝึกจิตให้รู้กายรู้ใจขณะหมดสติได้หรือไม่”

ฝึกได้ ทำได้ แล้วได้จริงๆ ไม่ใช่ได้แบบผี แบบพุทธ ถ้าแบบพุทธ ครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติเวลาสติสัมปชัญญะมันเท่าทัน เวลาขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ นี่แค่สมาธิ นะ รู้กายรู้ใจนี้สมาธิ

แต่ถ้ามีปัญหาแยกแยะ มรรค มรรค ๘ พอมรรค ๘ มันพิจารณาของมันไปแล้ว สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชน์ ๓ เป็นพระโสดาบันบรรลุลหธรรม สติสมบุรณ์แล้ว เพราะอะไร

เพราะพระโสดาบัน ปุณฺณคนหนาอยู่ในโอชะ เหมือนเราอยู่กลางทะเลลึกกันทุกคน ไม่มีที่พึ่งที่อาศัย เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติของเราจนมีความชำนาญของเรา ถ้าเราเข้าใกล้ฝั่ง เท้าแตะพื้น เท้าถึงฝั่ง คนอยู่ในโอชะที่อยู่ในน้ำตลอดเวลากับคนที่ยืนบนฝั่งแตกต่างกันไหม

คนที่ยื่นบนฝั่ง ยื่นบนอะไร ยื่นบนภาพ ยื่นบนภาพที่เห็น ยื่นบนภาพที่ใจ ภาวสวะ กิเลส สวะ อวิชชาสวะ ภาวสวะ กิเลสคือกิเลสค้นหาความทะยานอยาก อวิชชาคือความไม่รู้ แล้วมึง จะพิจารณาอะไร มึงจะปฏิบัติอะไร ปฏิบัติแบบผีใช่ไหม

แบบผีคือแบบอารมณ์ แบบความพอใจ แบบความต้องการ แบบความรู้ความเห็นของ กิเลส ก็ผีไง กระสือไง มันจะกินไส้กินตับไง มันเป็นผีเป็นสง่าง

แต่ถ้าเป็นธรรมดา พิจารณา พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณา ธรรม พิจารณาโดยภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากความสงบของใจ สัมมาสมาธิ พิจารณา แล้วเวลามันปล่อยมันวาง เขาเรียกตึงคับหน

ปล่อยวางชั่วคราวคือการฝึกหัดปฏิบัติ มันปล่อยมันวางโดยสัจจะโดยความจริงของมัน แต่ยังอยู่ในโอชะ ทำยังไม่ถึงฝั่ง มันก็ยังหมุนตัวอยู่ในทะเลนั่นนะ แต่มันพิจารณาบ่อยครั้งเข้าๆ มีความชำนาญ พยายามพาตัวเองเข้าฝั่งไง

พอถ้าทำแต่ะพื้น ภาวสวะตะะภาพ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชนมัน ชาติ มันจะรู้กายรู้ใจใหม่ ตั้งแต่บรรลุนิพพาน ตั้งแต่มีดวงตาเห็นธรรมแล้วเกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น อกบายนอกบายนมันเห็นหมด มันรู้เข้าใจหมดนะ อะไรเกิดอะไรตาย เริ่มรู้เริ่มเห็น แต่ยังแก้ไม่ได้ แก้ ต่อขึ้นไปไม่ได้

เวลากายกับจิตแยกกันโดยโลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง กายกับจิตแยกกันโดยสัจจะความจริงเลย กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง เวลาพิจารณาอสุภะๆ จนกามราคะ ปฏิฆะขาดไป นี่สังโยชน เบื้องต่ำ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา นี่เป็นนามธรรมทั้งสิ้น

ภาวสวะ ภาวสวะเป็นนามธรรม จิตวิญญาณเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรม แต่ นามธรรมมีหรือไม่มีละ ถ้าไม่มี มันจะมีภาวสวะ มันจะมีภพหรือ มันมีอะไรจับต้องมันได้หรือ

เวลาจับต้องมันได้ มันพิจารณาของมัน เวลามันทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายโดยอะไร ทำลายโดยวิชา กิเลสตัณหาความทะยานอยากฆ่าทำลายหมด พอทำลายขึ้นมาทั้งสิ้น จะรู้ไม่รู้ละ รู้กายรู้ใจชัดไหม

ชัด ชัดตั้งแต่ไม่มีอะไรไปและไม่มีอะไรมา ถ้าไม่ชัดมันรู้แจ้งไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันยังมีสิ่งเจือปนอยู่ในใจนั้นไง แต่ถ้ามันชัดเจน จบ ฉะนั้น รู้ชัดเห็นชัด ความเป็นจริง รู้จำเพาะตนในหัวใจของตน นี่ไง พระพุทธศาสนา ฝึกแบบพุทธะ

ไม่ใช่ฝึกแบบผี ทำสมาธิ สมาธิอะไรของเอ็ง สมาธิก็ชื่อสมาธิไง สมาธิก็คิดว่าเป็นสมาธิไง สมาธิก็ว่างๆ ว่าง

เรานั่งฟังหลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาท่านคุยกันนี่แหละ หลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนถาม “ท่านอาจารย์ ทำไมพระเดี๋ยวนี้มันวุ่นวายไปหมดเลยวะ”

“ก็จะไม่วุ่นวายได้อย่างไร สมาธิยังทำกันไม่เป็น ถ้ามันทำสมาธิเป็นมันจะวุ่นวายอะไรขนาดนี้”

แม้แต่สมาธิยังทำไม่เป็นก็ไม่ว่าว่างอย่างไร มันคงอย่างไร มีกำลังอย่างไร ยกขึ้นสู่วิปัสสนาอย่างไร

ยกขึ้นสู่วิปัสสนานี้แหละทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ในปัจจุบันนี้ตัวตนคือสมาธิไม่เป็น มันจะเอาอะไรไปยก ยกที่ไหน ยกอย่างไร มันก็เลยกลายเป็นภาวนาเป็นผีไง ไม่ใช่พุทธ มันเป็นผี เฉว